U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Vojtěcha Šimíčka, Mgr. Radovana Havelce, JUDr. Zdeňka Kühna a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobkyně: **O. B.**, zastoupené Mgr. Lucií Stachovou, advokátkou se sídlem Škroupova 1114/4, Ostrava – Moravská Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. 11. 2009, č.j. 61 Az 91/2007–75.

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Odměna advokátky Mgr. Lucie Stachové **se určuje** částkou 2400 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Žalobkyně (dále „stěžovatelka“) napadla včasnou kasační stížností shora uvedený rozsudek krajského soudu, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále „žalovaný“) ze dne 3. 9. 2007, č. j. OAM-1-686/VL-10-08-2007. Tímto rozhodnutím žalovaný zamítl žádost stěžovatelky o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb. o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu).

[2] Krajský soud žalobu zamítl jako nedůvodnou, neboť se ztotožnil se závěry žalovaného, že důvody uváděné stěžovatelkou v řízení o udělení mezinárodní ochrany

(legalizace pobytu, nepříznivá ekonomická situace) nelze podřadit pod důvody relevantní pro udělení mezinárodní ochrany. Krajský soud neshledal pochybení žalovaného ani k námitkám žalobkyně směřujícím do procesního postupu žalovaného.

II.

[3] V kasační stížnosti je uplatněn důvod obsažený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s."). Stěžovatelka se totiž domnívá, že řízení před soudem bylo postiženo vadou, jenž mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé. Z obsahu kasační stížnosti však lze shledat rovněž uplatnění důvodu ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., neboť stěžovatelka namítá nedostatečnost zjištění skutkového stavu v řízení před správním orgánem.

[4] Vadu řízení před soudem spatřuje stěžovatelka v tom, že krajský soud nepřihlédl k jejím žalobním námitkám, jež byly uvedeny v přípisu ze dne 13. 11. 2009. Podle stěžovatelky je závěr krajského soudu o pozdním podání těchto námitek (až po lhůtě pro podání žaloby), resp. o jejich pojetí jako dalších žalobních bodů, nesprávný. Stěžovatelka má totiž za to, že argumentace a skutečnosti uvedené v předmětném přípisu jsou pouze rozvedením námitek, jež byly ze strany stěžovatelky v předcházejícím řízení již vzneseny.

[5] Stěžovatelka namítá, že v řízení před žalovaným i krajským soudem nedošlo k dostatečnému zjištění aktuálních podmínek dodržování lidských práv v Mongolsku, a to zejména tím, že nebyl proveden důkaz zprávou ministerstva zahraničí Spojených států amerických. Mongolsko přitom patří mezi země, kde pod hranicí chudoby žije více než třetina obyvatelstva. Stěžovatelka v tomto směru cituje z ustanovení čl. 43 a čl. 53 Příručky postupů a kritérií pro určování právního postavení uprchlíků (vydané Vysokým komisařem OSN pro uprchlíky v lednu 1992, Ženeva, dále „Příručka").

[6] Stěžovatelka je přesvědčena, že její neschopnost a faktická nemožnost uživit v Mongolsku sebe a svoji rodinu za situace, kdy mongolské státní orgány nejsou schopny stěžovatelce poskytnout v tomto směru ochranu, pro ni představuje vážnou újmu, resp. riziko jejího vzniku. Má za to, že uvedené skutečnosti představují minimálně riziko vzniku vážné újmy podle ustanovení § 14a zákona o azylu, případně mohou představovat důvody zvláštního zřetele hodné pro udělení humanitárního azylu ve smyslu § 14 tohoto zákona. V řízení o udělení mezinárodní ochrany mělo být rovněž přihlédnuto k tomu, že stěžovatelka žije v České republice již přes dva roky. Navrhuje proto, aby byl napadený rozsudek krajského soudu zrušen a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení.

[7] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti popírá oprávněnost kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jeho rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany i rozsudek krajského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. Ve věci řízení o kasační stížnosti žalovaný plně odkazuje na správní spis. K tomu dodává, že v případě stěžovatelky bylo dostatečně zřejmé, že svou vlast opustila dobrovolně a žádost o udělení mezinárodní ochrany použila v rozporu s účelem institutu azylu. K odkazům stěžovatelky na příručku Vysokého komisaře, která má pouze doporučující charakter, žalovaný uvádí, že stěžovatelka důvody uvedené v příručce nenaplňuje. Žalovaný proto navrhuje zamítnutí kasační stížnosti pro její nedůvodnost.

III.

[8] Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pro stručnost lze odkázat na precedenční usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, sp. zn. 1 Azs 13/2006 (publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, dostupné na www.nssoud.cz), ve kterém byl podrobně vymezen institut přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany. Podle tohoto usnesení se o přijatelnou kasační stížnost může jednat v následujících typových případech:

1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu,

2) kasační stížnost obsahuje právní otázku, která je dosavadní judikaturou řešena rozdílně,

3) nastane potřeba učinit judikatorní odklon (Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně),

4) bylo-li v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele.

[9] Nejvyšší správní soud v daném případě přijatelnost kasační stížnosti neshledal.

[10] Nejprve je vhodné obecně uvést, že udělení azylu (potažmo mezinárodní ochrany) je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky a nelze jej zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na tomto území tak, jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky. Jeho účelem je poskytnutí ochrany tomu, kdo ze zákonem stanovených důvodů pociťuje oprávněnou obavu z pronásledování v zemi svého původu, resp. (u doplňkové ochrany) komu hrozí v případě návratu do země původu skutečné nebezpečí vážné újmy.

[11] Stěžovatelka konzistentně tvrdila, že důvodem podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany je nepříznivá ekonomická situace v zemi původu, kde nebyla schopna dostatečně finančně zabezpečit svoji rodinu, a dále legalizace pobytu v ČR. V souladu s konstantní judikaturou Nejvyššího správního soudu nicméně nepatří ekonomické důvody ani snaha legalizovat pobyt mezi důvody azylově relevantní ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 8. 2003, č. j. 2 Azs 6/2003 - 38, ze dne 10. 11. 2005, č. j. 1 Azs 84/2005 - 63, ze dne 30. 11. 2005, č. j. 2 Azs 222/2005 - 61, či ze dne 7. 12. 2005, č. j. 3 Azs 491/2004 - 43, vše dostupné na www.nssoud.cz). Pokud tedy stěžovatelka jako žadatelka o azyl neuváděla skutečnosti svědčící o tom, že by mohla být vystavena pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu, bylo nutné žádost vyhodnotit jako zjevně nedůvodnou, již lze zamítnout podle § 16 odst. 1 písm. f) [dříve písm. g)] zákona o azylu (viz např. rozsudek ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 27/2003 – 48, www.nssoud.cz).

[12] Namítá-li stěžovatelka nedostatečně zjištěný skutkový stav, Nejvyšší správní soud odkazuje na svůj rozsudek ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003 - 130, publ. pod č. 244/2004 Sb. NSS, podle něhož „*naplnění podmínky pro zamítnutí žádosti o azyl jako zjevně nedůvodné podle § 16 zákona o azylu vylučuje posouzení žádosti podle § 12 téhož zákona*“ (viz též např. rozsudek ze dne 27. 5. 2004, č. j. 7 Azs 124/2004 - 45, publ. pod č. 349/2004 Sb. NSS). Se zřetelem k tomu, že stěžovatelka po celou dobu správního řízení neuváděla skutečnosti svědčící o tom, že by mohla být vystavena pronásledování z důvodů uvedených

v ustanovení § 12 zákona o azylu, bylo právní posouzení věci ministerstvem, a posléze i krajským soudem, zcela v souladu se zákonem. Proto nebylo nutné opatřovat zprávy o stavu a ekonomické situaci Mongolska z důvodu jejich nadbytečnosti.

[13] Citace z Příručky uvedené stěžovatelkou v kasační stížnosti se týkají pronásledování na kumulativním základě (čl. 53) a opodstatněnosti obav z pronásledování, které se nezakládají na osobních zkušenostech žadatele (čl. 43). Pronásledováním na kumulativním základě se Nejvyšší správní soud zabýval např. v rozsudcích ze dne 19. 9. 2007, č. j. 1 Azs 40/2007 - 129, ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, publ. pod č. 1749/2009 Sb. NSS, či ze dne 19. 3. 2010, č. j. 2 Azs 4/2010 - 136, www.nssoud.cz). Jak bylo již výše uvedeno, pokud stěžovatelka ani netvrdila skutečnosti svědčící o tom, že by mohla být vystavena pronásledování (ve vztahu k čl. 43 příručky netvrdila v tomto smyslu nic ani o svých přátelích, příbuzných či dalších členů stejné rasové či společenské skupiny), nebylo nutné přistupovat ke zjišťování skutkového stavu, tj. situace v zemi původu stěžovatelky.

[14] V posuzovaném případě stěžovatelka rovněž neuvedla žádné skutečnosti, které by mohly založit důvodné obavy z hrozby nebezpečí vážné újmy, jak je vymezena v ustanovení § 14a odst. 2 zákona o azylu, a pro něž by bylo možné udělit doplňkovou ochranu ve smyslu § 14a zákona o azylu. Stěžovatelka uváděla, že ve vlasti neměla potíže ani se soukromými osobami, ani s mongolskými státními orgány, nelze tedy předpokládat, že by se po návratu do vlasti mohla stát (z důvodů, které uváděla) terčem jejich pozornosti. I při posuzování doplňkové ochrany platí již výše uvedené, a sice neuváděla-li stěžovatelka skutečnosti svědčící o tom, že by mohla být vystavena nebezpečí hrozby vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu, bylo nutné žádost zamítnout jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu [dříve písm. g)], aniž by musel být zjišťován skutkový stav.

[15] K otázce humanitárního azylu podle ustanovení § 14 zákona o azylu je především nutno uvést, že tento (tj. humanitární) důvod azylu je třeba vnímat jako výjimečný a zároveň subsidiární. To znamená, že připadá v úvahu pouze tehdy, jestliže není zjištěn důvod pro udělení azylu podle citovaného § 12 zákona o azylu, a to v případě hodném zvláštního zřetele. Stěžovatelka o udělení takovéto formy azylu vůbec nežádala (a to ani v žalobě podané ke krajskému soudu), a vzhledem k tomu, že ze žádosti stěžovatelky nevyplýval žádný zvláštního zřetele hodný důvod udělení humanitárního azylu, touto otázkou se žalovaný ani krajský soud nezabývali. Humanitární azyl uděluje správní orgán v mezích svého správního uvážení; soud se tedy případným rozhodnutím o neudělení humanitárního azylu může zabývat jen z hlediska, zda v řízení nedošlo k vadám, jež mohly mít za následek nezákonné rozhodnutí (§ 78 odst. 1 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud v tomto směru odkazuje na relevantní judikaturu (např. usnesení Ústavního soudu ze dne 11. 11. 2002, IV. ÚS 532/02, http://nalus.usoud.cz, rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 2. 2006, č. j. 8 Azs 195/2005 - 66, či ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 35/2005 - 48, www.nssoud.cz).

[16] Ani námitka stěžovatelky, že krajský soud nepřihlédl k jejím žalobním námitkám uvedeným v přípisu ze dne 13. 11. 2009 pro jejich pozdní podání, nezakládá přijatelnost (ve smyslu zásadního právního pochybení) kasační stížnosti. Jak vyplývá z tohoto přípisu, stěžovatelka zde prostřednictvím své zástupkyně rozvedla námitky již vznesené, nad jejich rámec pouze velmi obecně (za použití odkazů na příslušná ustanovení správního řádu) namítala některá procesní pochybení v řízení před správním orgánem. Ačkoliv krajský soud uvedl, že se námitkami z přípisu nezabýval, z odůvodnění napadeného rozsudku

vyplývá, že tak – ve vztahu k namítaným procesním pochybením – učinil (ač to s ohledem na ustanovení § 71 odst. 2 s. ř. s. ani učinit nemusel). Ostatní v přípisu uvedené námitky byly (jak stěžovatelka sama uvedla) toliko rozvedením již vznesených žalobních bodů, s nimiž se krajský soud (byť velmi jednoduše) vypořádal.

[17] V řízení o udělení mezinárodní ochrany není podstatná ani skutečnost, jak dlouho stěžovatelka na území ČR pobývala; ta má navíc při posouzení žádosti charakter spíše přitěžující. K relevanci časového odstupu mezi přicestováním do ČR a podáním žádosti o mezinárodní ochranu lze odkázat např. na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 1. 2007, č. j. 3 Azs 119/2004 - 50, www.nssoud.cz: *„Jestliže cizí státní příslušník o azyl požádá až po poměrně dlouhé době strávené v České republice za situace, kdy jiné možnosti úpravy a obnovy legálnosti pobytu na tomto území jsou vyčerpány, ztíženy nebo omezeny, jedná se přinejmenším o nepřímý důkaz toho, že situaci ve své domovské zemi, pokud jde o důvody, pro něž lze azyl udělit, ve skutečnosti nepociťoval natolik palčivě.“*.

[18] Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené dospěl k závěru, že jeho ustálená a vnitřně jednotná judikatura poskytuje dostatečnou odpověď na námitky podané v kasační stížnosti; neshledal ani žádný jiný z výše vymezených důvodů pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky, shledal ji proto ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

[19] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, pokud byla kasační stížnost odmítnuta.

[20] Stěžovatelce byla právní zástupkyní pro řízení o kasační stížnosti ustanovena advokátka Mgr. Lucie Stachová; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 7, § 120 s. ř. s.). Soud proto určil odměnu advokátky částkou 1 x 2100 Kč za jeden úkon právní služby (sepsání kasační stížnosti) a 1 x 300 Kč na úhradu hotových výdajů v souladu s § 9 odst. 3 písm. f), § 7, § 11 odst. 1 písm. d), § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb. ve znění pozdějších předpisů, celkem tedy 2 400 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. května 2010

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu